

KRUSTABAS

SR: Zināsi vārdu "pāde" un "kūma" skaidrojumus. Izvēlēšies piemērotāko tautasdziesmu krustabu norises zīmējumam. Salīdzināsi ticējumos sacīto ar tautasdziesmām. Pārrunāsi ar vecākiem vai vecvecākiem savu krustabu norisi un izvērtēsi, kā tās sasaucas ar tautas tradīcijām.

Krustabas ir cilvēka mūža pirmie godi, kad jaundzimušajam bērnam dod vārdu un uzņem dzimtā.

1. Tezaurs.lv skaidrojošajā vārdnīcā atrodi skaidrojumus vārdiem "pāde" un "kūma"!

Pāde -

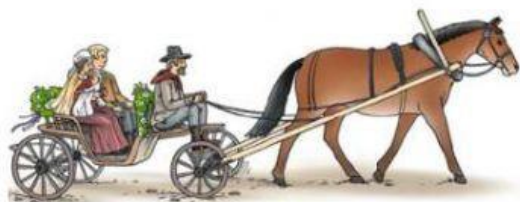
Kūma -

2. Aplūko zīmējumu virkni un lasi tautasdziesmas par krustabu norisi! Atrodi katram notikumam atbilstošu tautasdziesmu un savieno!

1. Aicina kūmās, kūmas
pošas krustabām

Es, pādīti turēdama,
Visa laba apcerēju:
Lai tā auga skaista meita,
Visa laba darītāja.

2. Ģērbj pādī, ved krustīt

Es šodien izcilāju
Visas savas vilnainītes,
Lai aug manai krustameitai
Baltas aitas kūtiņā.

3. Pārbrauc, nes pādī, kam iedots
vārds, istabā

Ko, tētiņ, tu gaidīji,
Pie vārtiem stāvēdams?
– Gaidu sava mīla bērna
Ar vārdu pārnākot.

4. Kūmu mielasts

Auklē mani, māmuliņa,
Vieglajām rociņām,
Tad es tevi aptecēšu
Vieglajām kājiņām.

5. Pādes didīšana

Es mīli jo mīli
Pādīti dīdu,
Lai mana pādīte
Mīlīga auga.

6. Kūmas cērt šūpuļa
liksti, kar šūpulī

Drīz, kūmiņas, paēdat,
Drīz galdiņu novācat,
Lai pādīte drīz staigāja,
Lai sauc tēvu, māmuliņu.

7. Kūmas iešūpo pādi,
apcer bērna mūžu

Pirmajam bērniņam
Kūmas kāra šūpulīti,
Otrajam, trešajam
Lai kar tēvs, māmuliņe.

8. Dāvanu mešana

Nu, jūs, kūmiņas,
Ēdušas, dzērušas,
Nu ejat mājās
Darbiņus darīt.

9. Krustabu pēdējā diena, kūmas un viesi dodas mājup

Kas par manu augumiņu
Visupirms naudu deva?
Krustatēvs un krustamāte,
Tie pirmie naudu deva.

3. Lasi latviešu ticējumus! Salīdzini, kas ticējumos līdzīgs ar tautasdziesmās sacīto! Kāpēc senie latvieši ievērojuši dažādus krustabu ticējumus?

Senāk bērnu kristīja devītā dienā pēc dzimšanas, tas bija tēvu tēvu likums, ko allaž ievēroja, ja tikai bērna veselība to atļāva. Bet ar laiku iecienīja, lai bērnu kristītu mācītājs baznīcā kādā nākamā svētdienā.

Ja bērnu sestdienā krustī, to visu mūžu aprunā, tāpēc ka sestdienā mazgājas un peras.

Atbraukuši mājā, dzied apstākļiem piemērotas tautasdziesmas, un kūmas dancina kristbērnu. Pirmās dziesmas saturs visur šāds: "Aizvedām puisīti (jeb meitiņu), atvedām Jānīti (jeb Anniņu)."

Ar apdomu vecāki izvēlēja savam bērnam kūmas, ticēdami, ka kūmu īpašības pāriet arī uz bērnu.

Vienas mātes bērni jākrīsta vienā krekliņā, lai visi mīļi dzīvo.

Bērna tēvs un māte nekad nedrīkstēja būt klāt pie kristīšanas, jo tas neesot labi. Tādēļ tie negāja baznīcā, un, ja mājā kristīja, tad pa to laiku izgāja no rijas – istabu toreiz nebija – laukā; pat slimā māte nepalika iekšā. Kristot bērnu nevajaga kustināt, lai arī viņš kliež vai raud; jo kustinot bērns izaug par nepatstāvīgu, glēvu cilvēku, bet, stingri turot, par noteiktu, patstāvīgu.

(Pēteris Šmits. "Latviešu tautas ticējumi")

AS - Noskaidro, kā tev tika izvēlēts vārds! Pārrunā ar vecākiem, vecvecākiem, kādas bijušas tavas (vai vecāku) krustabas/kristības, kas tajās sasaucies ar tautas tradīcijām, ko ! Ja krustabu nav bijis, kāds tam iemesls?

Paldies par darbu!